

27.2.2009

1222/9211/2007

1223/9211/2007

Itella Oyj

Viite
Ref.
Ref.

VIESTINTÄVIRASTON PÄÄTÖS KEMIN KAUPUNGIN HEPOLAN ALUEEN JAKELUSUUNNITELMASTA

Asia
Ärende
Subject

1. Osapuolet

Hepolan Pientaloyhdistys ry
Ratkaisunhakija

Itella Oyj

2. Asian vireille tulo

Viestintävirasto vastaanotti heinäkuussa kaksi Kemin kaupungin Hepolan alueen jakelusuunnitelmaa ja siihen liittyvää postilaatikoiden ryhmittelyä koskevaa ratkaisupyynnöä. Viestintävirasto käsittelee ratkaisupyynnöt hallintolain 25 §:n mukaisesti yhdessä.

2.1 Hepolan Pientaloyhdistys ry:n ratkaisupyynnö

Hepolan Pientaloyhdistys ry:n ratkaisupyynnö saapui Viestintävirastoon 12.7.2007.

Ratkaisupyynnössään yhdistys vaatii alueella käytössä olevan postinjakelumallin säilyttämistä. Yhdistyksen mukaan nykyinen jakelumalli ei ole Postin kannalta kohtuuton kun otetaan huomioon Postikonsernin vuonna 2006 saavuttama liikevoitto. Lisäksi yhdistys katsoo jakelusuunnitelmassa esitetyn ryhmittelyn loukkaavan postin saajien yhdenvertaisuutta muun muassa siten, että jatkossa kirjeposti voitaisiin toimittaa postin saajan tonttiliittymään lisämaksusta, kun taas esimerkiksi kerrostaloasukkaat saisivat postinsa jatkossakin osoitteeseensa maksutta.

Yhdistyksen ratkaisupyynnön liitteenä on lisäselvitykseksi asiakirja, johon on listattu postilaatikoryhmittelyyn liittyviä haittoja, vaaroja ja epäkohtia.

Yhdistyksen mukaan jakelusuunnitelma on Viestintäviraston ohjeen kohdan 2.1.10 vastainen, koska suunnitelman mukaan postilaatikot sijoitettaisiin pääsääntöisesti vain toiselle puolelle ajoväylää. Yhdistyksen

mukaan ryhmittely heikentäisi tämän vuoksi postin saajien liikenneturvaa ja olisi ristiriidassa myös liikenneministeriön vuosien 2000 - 2005 liikenneturvallisuuksuunnitelman kanssa.

Yhdistyksen mukaan ryhmitellyt postilaatikat olisivat talvisin avarauslumivallien sisällä. Tämä johtaisi postilähetysten kastumiseen ja tarkoittaisi sitä, ettei postin saaja voisi käyttää lukollista laatikkoa, koska lukko ei toimisi. Lähetykset olisi myös jaettava ja haettava avarausvallin päälle nousemalla.

Ryhmittelyn mukanaan tuomana haittana yhdistys tuo esille myös käsityksensä, jonka mukaan laatikoiden sijoittaminen osoitepaikan ulkopuolelle postin saajan valvonnan ulottumattomiin vaarantaisi postisalaisuuden ja lisäisi ilkkivaltaa. Yleisesti ottaen laatikoiden siirtäminen ryhmiin olisi yhdistyksen mukaan postin saajien kannalta kohtuutonta.

Yhdistyksen ratkaisupyyntö sisältää itse ratkaisupyyntön ja erillisen valituskirjelmän lisäksi Postin menettelytapoja ja tiedottamista koskevan valituksen. Yhdistyksen mukaan keskusteluja laatikoiden sijainnista ei ole lupauksista huolimatta todellisuudessa käyty. Lisäksi Postin tiedotteissa on käytetty harhaanjohtavia ilmaisuja.

Pientaloyhdistys toimitti 7.8.2007 Viestintävirastolle täydennyksen ratkaisupyyntöönsä. Kirjeessään yhdistys ilmoittaa pitävänsä syrjintänä sitä, että Posti huonontaa palvelutasoa vaatimalla laatikon sijoittamista kauemmaksi postin saajan osoitepaikasta, ja ehdottaa tämän jälkeen palvelun palauttamista ennalleen erillistä maksua vastaan.

Lisäksi yhdistys toteaa laatikkoryhmittelyn olevan vähenevien kirjevolyymienkin näkökulmasta kyseenalaista, koska esimerkiksi aikakauslehdet on kuitenkin toimitettava tilausosoitteeseensa. Yhdistyksen mukaan laatikkoryhmittely edellyttäisi käytännössä jopa kolmea postilaatikkoa postinsaajataloutta kohden, sillä aamulehtiä varten oleva laatikko sijaitsee oven pielessä, toinen aikakauslehtiä varten oleva laatikko postin saajan tontin kulkuliittymässä ja kolmas laatikko Postin edellyttämässä ryhmässä kirjelähettyksiä varten.

Yhdistys vetoaa siihen, että postipalvelulaki ei kiellä Postia toimittamasta kirjepostia ovenpielessä sijaitsevaan laatikkoon. Myöskään Viestintäviraston ohjeet eivät yhdistyksen mukaan velvoita Postia laatikkoryhmittelyyn.

2.2 Ratkaisunhakijan ratkaisupyyntö

Ratkaisunhakijan Hepolan alueen jakelusuunnitelmaa koskeva ratkaisupyyntö saapui Viestintävirastoon 16.7.2007.

Ratkaisupyyntönsään hakija toteaa, että postilaatikon nykyinen sijainti tienvarressa, jonne se 1990-luvulla siirrettiin, on jo riittävän kaukana. Hänen mukaansa posti tulisi tasapuolisuuden nimissä jakaa porrastukseen kuten entisinä aikoina.

Perusteluinaan ratkaisunhakija vetoaa tasa-arvolakiin ja postin saajien tasapuoliseen kohteluun.

3. Asiaa koskevat säännökset

3.1. Postipalvelulaki

Postipalvelulain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on turvata hyvälaatuisten postipalveluiden ja erityisesti yleispalvelun saatavuus tasapuolisin ehdoin koko maassa.

Postipalvelulain 2 §:n mukaan lakia sovelletaan postipalvelujen ja postiyrityksen yleispalvelun tarjoamiseen. Laki ei koske sanoma- ja aikakauslehtien kuljetusta ja jakelua

Postipalvelulain 12 §:n 1 momentin mukaan kirjelähetykset tulee jakaa pientaloihin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta olevaan laitteeseen tai rakennelmaan. Kerrostaloihin kirjelähetykset tulee jakaa rakennukseen asiakaskohtaisena jakeluna.

Postipalvelulain 14 §:n 1 momentin mukaan postiyrityksen on tehtävä suunnitelma jakelun yksityiskohtaisesta järjestämisestä. Postin saaja voi sopia postiyrityksen kanssa 12 §:n säännöksistä poikkeavista järjestelyistä kohtuullista maksua vastaan.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto antaa tarvittaessa yksityiskohtaisemmat yleiset ohjeet kirjelähetyksen vastaanotossa ja jakelussa tarvittavien laitteiden ja vähäisten rakennelmien sijoittelusta.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos postin saaja ja postiyritys eivät ole päässeet keskenään sopimukseen postin vastaanoton järjestelyistä eikä asiassa ole annettu lainvoimaista ratkaisua, postiyrityksellä on oikeus säilyttää kysymyksessä olevalle postinsaajalle tulevat kirjelähetykset noudettavina postin saajan osoitteen mukaan määräytyvässä toimipaikassa.

Postipalvelulain 22 §:n 1 momentin mukaan kunta on velvollinen sallimaan kirjelähetyksen keräilyssä ja jakelussa tarvittavien laitteiden ja vähäisten rakennelmien, kuten postilaatikkojen, sijoittamisen asemakaavassa osoitetuille yleisille alueille, milloin sijoittamista ei voida muulla tavoin järjestää postiyrityksen ja postin saajan kannalta kohtuullisella tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Keräilyssä ja jakelussa tarvittavista laitteista ja vähäisistä rakennelmista tai niiden käytöstä ei saa aiheutua tarpeetonta vaaraa liikenteelle eikä olennaista haittaa yleisen alueen muulle käytölle.

Samanaikaisesti pykälän 2 momentin mukaan tontin, muun kiinteistön tai rakennuksen omistaja on velvollinen sallimaan, että seinään, porttiin tai aitaan kiinnitetään taikka maalle sijoitetaan keräilyssä ja jakelussa tarvittavia laitteita tai vähäisiä rakennelmia 1 momentissa säädetyin edellytyksin. Velvoite voidaan kuitenkin asettaa vain, jos se on omistajan kannalta kohtuullinen.

Pykälän 3 momentin mukaan keräilyssä ja jakelussa tarvittavia laitteita tai vähäisiä rakennelmia saadaan sijoittaa yleisistä teistä annetussa laissa (243/1954) tarkoitetun yleisen tien vier-, suoja- tai näkemäalueelle, jos

sijoittamisesta tai laatikkojen käytöstä ei aiheudu tarpeetonta vaaraa liikenteelle tai olennaista haittaa tienpidolle.

Postipalvelulain 23 §:n 1 momentissa säädetään, että jos asianosaiset eivät sovi postilaatikkojen sijoittamisesta, siitä määrää kunnan rakennusvalvontaviranomainen ottaen huomioon kysymykseen tulevan paikan muun käytön ja tarkoituksenmukaisen postitoiminnan vaatimukset. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulee ratkaisussaan ottaa huomioon myös Viestintäviraston 14 §:n nojalla antamat yleiset ohjeet.

3.2 Viestintäviraston valtakunnalliset ohjeet ja suositukset postinjakelun järjestelyistä 15.3.2006

Viestintävirasto on antanut valtakunnalliset ohjeet suositukset postinjakelun järjestelyistä. Ohjetta on viimeksi päivitetty 15.3.2006. Ohjeiden tarkoituksena on turvata ja sovittaa yhteen postin saajien, lähettäjien sekä postiyrietyksen intressit postitoiminnan kokonaisuuden edun mukaisen postinjakelun järjestämisessä.

Ohjeiden luku 2 koskee postilaatikoiden sijoittamista taajamien pientaloalueilla.

Ohjeiden mukaan postilaatikat pyritään lähtökohtaisesti sijoittamaan postin saajan / kiinteistönomistajan ja postiyrietyksen yhteisesti sopimaan paikkaan.

Laatikon sijaintia postin saajan kannalta ei tule huonontaa, ellei laatikon siirtämiseen ole ohjeen mukaista perusteltua syytä tai ellei alueella toteuteta Viestintäviraston hyväksymään postipalvelulain 14 § 1 momentin tarkoittamaan postiyrietyksen jakelusuunnitelmaan perustuvaa postin jakelutavan muutosta. (2.1.2)

Postilaatikat pyritään sijoittamaan postin saajan tai postin saajien asuttaman tontin kulkuliittymään. (2.1.3)

Mikäli tämä ei ole järjestettävissä postin saajan ja postiyrietyksen kannalta kohtuullisella tavalla ja kohtuullisin kustannuksin, on kunta velvollinen sallimaan postilaatikoiden sijoittamisen asemakaavassa osoitetuille yleisille alueille. Postilaatikoista tai niiden käytöstä ei saa aiheutua vaaraa liikenteelle eikä olennaista haittaa kadunpidolle tai yleisen alueen muulle käytölle. (2.1.4)

Ohjeiden kohdassa 2.1.7 todetaan, että postipalvelulain mukaan postiyrietyksen tulee jakaa kirjelähetykset pientaloihin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta olevaan postilaatikkoon. Osoitepaikka on kaava-alueilla tontti tai rakennuspaikka.

Perustellusta syystä postiyrietykselle voi jakaa postilähetykset postilaatikkoon tai laatikkoryhmään, joka sijaitsee postin saajan osoitepaikan rajojen ulkopuolella. (2.1.8)

Kohtuullinen matka kiinteistön ajo- tai kulkuliittymästä tontin ulkopuolelle sijoitetulle postilaatikoille tai laatikkoryhmälle on enintään 50 metrin matka yhteen suuntaan mitattuna. (2.1.9)

Ohjeiden kohdan 2.1.10 mukaan postilaatikat tulee pääsääntöisesti sijoittaa yleisille alueille siten, ettei postin saajan tarvitse ylittää ajoväylää laatikolla asioidessaan. Sijoittamisessa tulee ottaa huomioon jakeluajoneuvon mahdollisuus turvalliseen ja muuta liikennettä mahdollisimman vähän häiritsevään liikennöintiin. Sijoittamisella ei saa heikentää liikenneturvallisuutta risteysalueilla, suojateilla tai jalkakäytävillä eikä vähentää olemassa olevia pysäköintimahdollisuuksia.

Sijoittamisella ei saa olennaisesti haitata kadunpitoa. (2.1.11)

Postilaatikat tai -laatikkoryhmät tulee sijoittaa siten, että ajoneuvolla voidaan ajaa niiden viereen (2.1.14).

Jos postilaatikko tai laatikkoryhmä sijoitetaan yleiselle alueelle tai toisen postin saajan tontille tulee postinsaajien keskenään sopia ajo- tai kulkuyhteyden ylläpidosta postilaatikon tai laatikkoryhmälle. (2.1.17)

Jos postilaatikko tai laatikkoryhmä sijoitetaan postipalvelulain 22 §:n mukaisesti kunnan maalle, tulee postin saajan / kiinteistönomistajan, postiyrityksen ja kunnan edustajan sopia laatikon tai laatikkoryhmän sijoituspaikasta. Mikäli laatikko tai laatikkoryhmä tällöin sijoitetaan yleisen ajo- tai kulkuväylän välittömälle reuna-alueelle postiyrityksen esityksen mukaisesti, vastaa postiyritys pääsääntöisesti väylän normaalista kunnossapidosta laatikon tai laatikkoryhmälle mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta. (2.1.19)

Milloin postiyrityksen postinjakelun sujuvuuden kannalta on tarkoituksenmukaista, voidaan postilaatikat sijoittaa naapuritonteilla vierekkäin, esimerkiksi tonttien väliselle rajalle ajoväylän varteen joko tontin kulkuliittymään tai ellei tämä ole kohtuudella toteutettavissa, yleiselle tiealueelle. Postilaatikoiden sijainnin tulee olla tasapuolinen kummallekin naapurille eikä siitä saa aiheutua kohtuutonta haittaa postin saajalle. (2.2.2)

Postilaatikat on pääsääntöisesti sijoitettava siten, ettei postin saaja joudu postilähetystä noutaessaan ylittämään ajoväylää. Milloin ajoväylällä ei ole lainkaan läpiajoliikennettä tai liikenne on muuten määriteltävissä hyvin vähäiseksi, voidaan väylän varrella myös vastakkaisten tonttien postilaatikat ryhmitellä yhtenäiseksi laatikkoryhmäksi. Kohtuullinen matka kiinteistön ajo- tai kulkuliittymästä postin saajan tontin ulkopuolelle sijoitetulle laatikkoryhmälle on enimmillään 50 metriä yhteen suuntaan mitattuna (2.2.3).

3.3 Hallintolaki

Hallintolain 25 §:n mukaan viranomaisessa tehtävä päätös, joka saattaa merkittävästi vaikuttaa muun samassa viranomaisessa samanaikaisesti vireillä olevan asian ratkaisemiseen, on valmistettava yhdessä ja ratkaistava samalla kertaa, jollei yhdessä käsittelemisestä aiheudu haitallista viivytystä tai jollei se ole asian laadun taikka luonteen vuoksi tarpeetonta.

4. Viestintäviraston toimivalta

Viestintävirasto on liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toimiva sähköisen viestinnän ja tietoyhteiskuntapalvelujen yleinen hallintoviranomainen. Postipalvelulain 30 §:n 2 momentin mukaan Viestintäviraston tehtäviin kuuluu valvoa, että postiyritys noudattaa postipalvelulakia.

Postipalvelulain 37 §:n mukaan postinjakeluun tyytymätön voi saattaa asian Viestintäviraston ratkaistavaksi. Ratkaisupyyntö on annettava Viestintävirastolle 60 päivän kuluessa tyytymättömyyden aiheuttaneen seikan tiedoksisaamisesta.

Postipalvelulain 33 §:n mukaan Viestintävirasto voi velvoittaa postipalvelulakia rikkovan postiyrityksen korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä.

5. Asian selvittäminen

5.1 Kemin kaupungin Hepolan alueen jakelusuunnitelma

Viestintävirasto on tutustunut Porin kaupungin Hepolan alueen 6.6.2007 päivättyyn jakelusuunnitelmaan.

Jakelusuunnitelman mukaan suunnitelman piirissä on n. 350 taloutta. Jakelumuutoksen perusteena on siirtyminen autojakeluun sekä taajaman pientaloalueen jakelun yhtenäistäminen toteutettavaksi maassa yleisesti noudatetulla tavalla. Jakelusuunnitelma koskee Postin viisipäiväistä perusjakelua.

Suunnitelman mukaan postilaatikoiden ryhmittely Kemissä on aloitettu vuonna 2006, mutta siirrettiin toteutettavaksi loppuun vuonna 2007. Jakelusuunnitelmassa luetellaan jakelun järjestämisestä järjestetyt esittely- ja neuvottelutilaisuudet sekä Hepolan alueen asukkaille jaetut tiedotteet.

Lisäksi suunnitelmassa kerrotaan postin edustajan kiertäneen asuinalueella esittelemässä alustavaa jakelusuunnitelmaa ja neuvottelemassa ryhmittelyn käytännön toteutuksesta, minkä yhteydessä on käyty läpi alustava osoitekohtainen luettelo laatikkoryhmien sijainnista ja merkitty sovitut paikat maastoon merkkikepeillä.

Jakelusuunnitelman mukaan postin saajille on 7.6.2007 jaettu suunnitelman valmistumisesta kertova kirje, jossa on myös kerrottu, että suunnitelman mukaiset laatikkoryhmien paikat on merkitty maastoon kepeillä. Keskustelutilaisuuden tai tällaisen kirjeen lähettämisen jälkeen postin saajille on annettu noin kuukausi aikaa siirtää laatikot sovittuihin paikkoihin.

Yleisinä perusteluina postilaatikoiden ryhmittelemiselle jakelusuunnitelmassa mainitaan, että tällä tavoin Posti pyrkii muun muassa saamaan postinjakelun sujuvammaksi ja hallitsemaan työvoimavaltaisen jakelun kustannuksia. Kustannusten hallitsemisen sanotaan olevan välttämätöntä viisipäiväisen jakeluverkon ylläpitämiseksi, sillä jaettava posti on tulevaisuudessa vähenemässä muun muassa sähköisen laskutuksen lisääntymisen vuoksi.

Suunnitelman mukaan Postin on kilpailukykyensä säilyttääkseen pyrittävä hillitsemään postimaksujen nousua, mikä on lopulta myös postin saajien etu. Lisäksi jo 1970-luvulla alkanut ryhmittely on tasapuolisuuden vuoksi tarpeen saattaa loppuun.

Jakelusuunnitelmassa todetaan ajoneuvojen käyttöönotolla postinjakelussa olleen olennainen merkitys postinjakelun nopeuttamisessa ja tehostamisessa. Taajamissa ja kaava-alueilla ei ajoneuvon käytöstä kuitenkaan saada hyötyä, jos jakelussa poiketaan jokaiselle tontille tien molempiin kulkusuuntiin. Järkevä ajoneuvon käyttö edellyttää vähimmillään oikeutta sijoittaa laatikot tien yleiselle alueelle. Tien vastakkaisten tonttien laatikoiden sijoittaminen samaan ryhmään taas mahdollistaa kyseisen tien jakeluajan puolittumisen, kun tien jakelu voidaan toteuttaa ajamalla vain yhteen suuntaan.

Tie- ja ajoväyläkohtaisten jakelusuunnitelman perustelujen aluksi Postin suunnitelmassa todetaan, että alue on käyty katu kadulta läpi. Katukatselmuksesta on ilmoitettu Kemin kaupungin edustajille, joilla ei ole ollut humautettavaa alustavasta suunnitelmasta laatikoiden sijoituspaikoiksi.

Jakelusuunnitelman mukaan postilaatikoiden ja laatikkoryhmien sijoittelussa on otettu huomioon alueen liikennöinti ja liikenneturvallisuus sekä teiden kunnossa- ja puhtaanapito. Perustelujen mukaan alueella on useita päättyviä katuja ja alueen liikenne voidaan yleisesti määritellä vähäiseksi. Osaltaan liikenne- ja työturvallisuutta lisää alueella voimassa oleva 40 km/h yleisrajoitus. Alueella liikennöivät pääasiassa sen asukkaat, eikä aluetta käytetä läpiajoliikenteeseen tai raskaan liikenteen väylänä. Poikkeuksen tästä muodostavat Ruonantie ja Hepolantie, joilla on vähäistä linja-autoliikennettä. Liikenne- ja työturvallisuuden sekä turvallisen postinhaun vuoksi postilaatikot ja laatikkoryhmät sijoitetaan tällöin teiden kummallekin puolelle.

Jakelusuunnitelmassa todetaan alueen ja teiden soveltuvan pääosin postilaatikoiden ryhmittelyyn ja laatikoiden sijoittamiseen yleisille alueille.

Suunnitelman mukaan teitä, joilla postilaatikko tai laatikkoryhmä voidaan sijoittaa tien toiselle puolelle siksi, että ajoväylälle ei ole läpiajoliikennettä tai liikenne on muuten määriteltävissä vähäiseksi, ovat Paavontie, Letontie, Rysätie, Satamalehdontie, Marjamäentie, Mansikkatie, Hillakuja, Tyrnikuja, Kivikuja, Kuusikuja, Mäntykuja, Puistokuja, Sulkatie, Koivukuja, Haapakuja, Tuomitie, Lammentie, Kuusikontie, Töyryntie, Pihlajatie, Kankaantie, Tepontie ja Seponkatu.

Teitä, joilla postilaatikot ja laatikkoryhmät sijoitetaan tien varteen tien molemmin puolin ovat Kaartotie, Hepolantie ja Ruonantie. Teitä, joilla laatikot tai laatikkoryhmät sijoitettaisiin ajoliittymään siksi, ettei niitä voi turvallisuussyistä sijoittaa yleiselle alueelle, ei Hepolan alueella suunnitelman mukaan ole.

Jakelusuunnitelman mukaan alueen laatikot on suunniteltu pääsääntöisesti sijoitettaviksi 2-4 laatikon ryhmiin.

Jakelusuunnitelman lailliset perustelut –osassa todetaan, että vaikka Viestintäviraston ohjeiden mukaan taajamien pientaloalueilla postilaatikot

pyritään sijoittamaan pääsääntöisesti postin saajien kulkuliittymiin, on Postilla oikeus sijoittaa laatikot postipalvelulaissa ja Viestintäviraston ohjeissa sanotuilla edellytyksillä myös tontin kulkuliittymän ulkopuolelle.

Suunnitelmassa toistetaan postipalvelulain 12 §:n säännös, jonka mukaan kirjelähetykset tulee jakaa pientaloihin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta olevaan laitteeseen tai rakennelmaan. Tämä jälkeen viitataan Viestintäviraston ohjeiden 2.1.9 -kohtaan, jonka mukaan kohtuullinen matka kiinteistön ajo- tai kulkuliittymästä tontin ulkopuolelle sijoitetulle postilaatikon tai laatikkoryhmälle on taajamien pientaloalueilla enintään 50 metrin matka yhteen suuntaan mitattuna.

Postipalvelulain 22 §:n mukaan kunta on velvollinen sallimaan postilaatikkujen sijoittamisen asemakaavassa osoitetuille yleisille alueille, milloin sijoittamista ei voida muulla tavoin järjestää postiyrityksen ja postin saajan kannalta kohtuullisella tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Tästä ei kuitenkaan saa aiheutua tarpeetonta vaaraa liikenteelle eikä olennaista haittaa yleisen alueen muulle käytölle.

Jakelusuunnitelmassa todetaan, että lain 22 §:n nimenomaisen maininnan perusteella postilaatikoiden sijoittamisen tulee tapahtua myös postiyrityksen kannalta kohtuullisella tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Jo lakia edeltäneen postitoimintalain perusteluissa oli maininta, jonka mukaan postinjakelua koskeva ehdotus perustuu toiminnan taloudellisuuden arviointiin siten kun Posti- ja telelaitoksen postitoimi on sen tehnyt. Käytännössä postitoimintalaissa oli vahvistettu Postin jo pitkään noudattamat jakeluperiaatteet eikä postipalvelulaki tuonut asiaan muutosta.

Jakelusuunnitelmassa toistetaan Viestintäviraston ohjeiden mukaiset tavat postilaatikoiden sijoittamiseen omakotialueilla (2.2.1-2.2.3, 2.1.2) ja todetaan, että koska Postin on kohdeltava asiakkaitaan tasapuolisesti, on sen huolehdittava myös siitä, että postilaatikoiden sijoittelu on tasapuolista samassa asemassa oleville postin saajille sekä alueellisesti että valtakunnallisesti.

Jakelusuunnitelman lopussa on tietoa erimielisyyksien ratkaisemisesta ja suunnitelmaan sovellettavista postipalvelulain säännöksistä.

5.2 Viestintäviraston selvityspyyntö Itella Oy:lle

Viestintävirasto pyysi 30.8.2007 Itellalta selvitystä Hepolan Pientaloyhdistys ry:n ja ratkaisunhakija n ratkaisupyyntöjen johdosta.

Selvitystä pyydettiin erityisesti niistä ratkaisupyynnöissä esiin tuoduista seikoista, joista ei ratkaisupyyntöjen kohteena olevassa jakelusuunnitelmassa esitetty perusteluja. Selvitystä pyydettiin siten erityisesti suunnitelmassa esitettyjen laatikkoryhmien edustojen talviaikaisesta kunnossapidosta. Lisäksi selvitystä pyydettiin siitä, mihin perustuu jakelusuunnitelman alue- ja ajoväyläkohtaisissa perusteluissa oleva analyysi alueen liikennemääristä. Selvityksessä pyydettiin esittämään Postin liikenneturvallisuutta koskevan selvitystyön tulokset ja liittämään mukaan mahdolliset asiaa koskevat asiantuntijalausunnat.

Lisäksi Viestintävirasto pyysi Itellaa esittämään lausuntonsa yhdistyksen aikakauslehtien ja aamulehtien jakelua koskevasta argumentoinnista ja siitä, johtaako jakelusuunnitelmassa edellytetty postilaatikkojen ryhmittely Postin käsityksen mukaan yhdistyksen tarkoittamaan kolmen postilaatikon käyttöön.

5.3 Itella Oyj:n selvitys

Itella Oyj toimitti selvityksensä Viestintävirastolle 25.9.2007.

Selvityksessään Itella toteaa ensin yleisenä huomiona, että ratkaisupyynnöissä vastustetaan postilaatikoiden sijoittelua tontin ulkopuolelle yleisellä tasolla ja periaatteellisista syistä, vaikka lainsäädäntö on viimeistään vuoden 1994 alusta mahdollistanut laatikoiden sijoittamisen yleisille alueille.

Itellan mukaan postipalvelulain 12 §:stä ilmenee suoraan, ettei lähetyksiä ole tarkoitettu jaettaviksi osoitteeseen tai portin pieleen, vaan "kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta olevaan laitteeseen tai rakennelmaan".

Alueiden talviaikaisen kunnossapidon huomioimista suunnitelmassa koskevana selvityksenään Posti esittää, että kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978) 4 §:n mukaan kadun kunnossapito kuuluu kunnalle. Tontinomistajan velvollisuutena on kuitenkin, jollei 8 §:stä muuta johdu, pitää tontin kohdalla oleva jalkakäytävä käyttökelpoisena poistamalla jalankulkua haittaava lumi ja jää sekä huolehtia liukkauden torjumisesta jalkakäytävällä ja liukkauden torjumiseen käytetyn kiviaineksen poistamisesta jalkakäytävältä. Lisäksi tontinomistajan velvollisuutena on tarvittaessa poistaa jalkakäytävälle tai sen vierelle kertyneet lumivallit sekä pitää jalkakäytävän viereinen katuojja ja sadevesikouru lumettomana ja jäättömänä. Tontinomistaja vastaa myös tontille johtavan kulkutien kunnossapidosta. Kunta voi lain 8 §:ssä säädettyllä tavalla ottaa huolehtiakseen tontinomistajan vastuulla olevista kunnossapitotehtävistä.

Itellan selvityksen mukaan Kemin kaupungissa kadun kunnossa- ja puhtaanapidosta vastaa Kemin kaupunki. Hepolan alueen suunnitellut postilaatikkojen paikat on Itellan mukaan katujen kunnossapidon ja erityisesti talvikunnossapidon kannalta katselmoitu Kemin kaupungin yhdyskuntatekniikkayksikön kanssa. Itellan mukaan kaupungin edustajilla ei ollut asiassa huomautettavaa.

Itellan selvityksessä todetaan, että Viestintäviraston ohjeiden kohdan 2.1.19 mukaan postiyrietyys vastaa pääsääntöisesti väylän normaalista kunnossapidosta laatikolle tai laatikkoryhmälle mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta. Ohjeiden 2.1.16 -kohdan mukaan postin saajan tai -saajien tai muiden talvikunnossapidosta vastaavien tulee tontilla huolehtia aina ajo- tai kulkuyhteydestä postilaatikolle tai laatikkoryhmälle, ja jos postilaatikko tai laatikkoryhmä sijoitetaan yleiselle alueelle tai toisen postin saajan tontille, tulee postinsaajien keskenään sopia ajo- tai kulkuyhteyden ylläpidosta postilaatikolle tai laatikkoryhmälle (ohjeiden kohta 2.1.17).

Itellan selvityksen mukaan postilaatikoiden ja laatikkoryhmien sijoittelussa on otettu huomioon alueen liikennöinti ja liikenneturvallisuus sekä postinjakajan työturvallisuus. Selvityksessä todetaan Postin käyttäneen suunnittelutyön apuna Kemin kaupungin katuluokitusta, joka perustuu kaupungin tekemiin selvityksiin liikennemääristä ja katujen kunnossapitotarpeesta. Lisäksi Postin edustajat ovat tutkineet alueen katu kadulta.

Selvityksessä kerrotaan, että katuluokituksen mukaan alueella on katuluokkiin 2 ja 3 kuuluvia katuja. Luokka 2 tarkoittaa kokoojakatua, jolla on läpiajoliikennettä ja julkista liikennettä. Tällaisilla kaduilla laatikot on Postin mukaan suunniteltu sijoitettaviksi molemmin puolin katua siten, ettei postia noutaessa tarvitse ylittää katua. Suunnitelmissa on myös huomioitu, että posti voidaan jakaa suoraan jakeluautosta sen ajosuunnan mukaisesti.

Selvityksen mukaan alueen muut kadut ovat luokkaan 3 kuuluvia niin sanottuja asuntokatuja, joille on ominaista, että niitä käytetään pääsääntöisesti tonteille ajamiseen. Tällaisilla kaduilla laatikot on Postin selvityksen mukaan suunniteltu sijoitettaviksi vain tien toiselle puolelle siten, että posti voidaan jakaa suoraan jakeluautosta sen ajosuunnan mukaisesti.

Lehtien jakeluun liittyvänä selvityksenään Posti toteaa, että sen perus- eli päiväjakelussa jaetaan kirjelähetysten lisäksi myös lehtiä, joiden jakelua ei ole säännelty postipalvelulaissa. Lehtien jakelu hoidetaan lehtitalojen kanssa sovitulla tavalla.

Postin selvityksen mukaan sen perusjakelussa ei ole tarjolla muuta palvelutasoa kuin Postin yleisten toimitusehtojen 9 luvussa määritelty, eikä sillä ole velvollisuutta jakaa perusjakelussa olevia lehtiä osoitteeseen tai muuhun laatikkoon kuin perusjakelua varten olevaan laatikkoon. Varhaisjakelussa ja muussa sopimusjakelussa lähettäjä sen sijaan määrittelee jakelutavan. Posti ei selvityksensä mukaan hoida Kemissä lehtien varhaisjakelua.

Postin selvityksen liitteenä on osoitekohtainen luettelo suunnitelman piirissä olevista talouksista ja suunnitelluista laatikoiden paikoista.

5.4 Hepolan Pientaloyhdistys ry:n lausunto

Viestintävirasto varasi yhdistykselle tilaisuuden lausua käsityksensä Postin antamasta selvityksestä 12.11.2007 mennessä. Yhdistys toimitti lausuntonsa 8.11.2007.

Lausunnossaan yhdistys katsoi, että Viestintäviraston olisi heti pitänyt hylätä jakelusuunnitelma. Näin olisi yhdistyksen mukaan tullut menetellä, koska suunnitelmassa, jonka tulisi perustua postipalvelulakiin, on sanottu sen koskevan "perusjakelua", jollaista käsitettä postipalvelulaki ei tunne.

Yhdistys totesi lausunnossaan, ettei se vastusta jakelusuunnitelmaa periaatteellisista syistä, vaan postin saajan asemaa heikentävien, ratkaisupyynnössä esiin tuotujen seikkojen vuoksi. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota siihen, ettei Posti selvityksessään ole esittänyt ratkaisua laatikkoryhmittelystä aiheutuviin postisalaisuuden

vaarantumisen, aurasvallin sisälle jäävän postin pilaantumisen ja postilaatikon talvisen lukitsemisen ongelmiin.

Yhdistys toisti lausunnossaan käsityksensä siitä, että jakelusuunnitelma on syrjivä, koska Posti huonontaa palvelutasoa vaatimalla laatikon sijoittamista kauemmaksi postin saajan osoitepaikasta, ja ehdotti palvelun palauttamista ennalleen erillistä maksua vastaan. Yhdistys katsoo tämän olevan postipalvelulain 26 §:n hinnoittelun syrjimättömyysvaatimuksen ja yhdenvertaisuusperiaatteen vastaista.

Yhdistys toisti lausunnossaan myös käsityksensä siitä, ettei keskusteluja laatikoiden sijainnista ole todellisuudessa postin saajien kanssa käyty, minkä lisäksi Postin tiedotteissa on käytetty erehdyttäviä ilmaisia.

Ehdotettujen postilaatikkoryhmien edustojen talvikunnossapidon toteuttaminen todettiin yhdistyksen lausunnossa mahdottomaksi, sillä Kemin kaupungin kunnossapitopäällikkö on useaan kertaan tiedottanut, ettei kaupungin maalle saa viedä tai varastoida lunta. Tämä johtaisi yhdistyksen mukaan siihen, että ryhmittelyn toteutuessa postin saaja joutuisi useimmiten kuljettamaan lumet laatikkoryhmän edestä ajoväylän yli omalle tontille, mikä vaarantaisi liikenneturvallisuuden.

Yhdistyksen mukaan laatikkoryhmien talvikunnossapitoa koskeva laki (Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 669/1978, muutos 15.7.2005/547) estää postin saajia tekemästä mitään kyseisellä alueella. Viestintäviraston ohjeiden kohdan 2.1.17 todetaan olevan tältä osin ristiriidassa lain kanssa, mutta tällöin on noudatettava lakia. Lisäksi lausunnossa kiinnitettiin huomiota siihen, ettei Posti ole jakelusuunnitelmassaan edes vaatinut talvikunnossapitoa postin saajien hoidettavaksi, minkä vuoksi vaatimus on rauennut.

Yhdistyksen lausunnon mukaan jakelusuunnitelmassa ei ole huomioitu postinhakumatkan turvallisuutta, sillä onnettomuusriski kasvaa ajoväylien ylitysten vuoksi. Lisäksi on huomioitava, ettei alueella ole lainkaan jalkakäytäviä, minkä vuoksi kaikki postinhakuun liittyvä toiminta, talvikunnossapito mukaan lukien, tapahtuisi vaarallisesti katualueella.

Lausunnossa todettiin jakelusuunnitelman olevan postipalvelulain vastainen, sillä Posti yrittää vastoin lakia sisällyttää suunnitelmaansa myös muun postin kuin kirjelähetykset sisältävän ns. perusjakelun. Yhdistyksen mukaan suunnitelma on tämän vuoksi hylättävä.

Yhdistyksen mukaan Posti on jakelusuunnitelman edellyttämän ryhmittelyn paikkoja määrittellessään toiminut Viestintäviraston valtakunnallisten jakeluohjeiden kohtien 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.6, 2.1.7 (osoitepaikka), 2.1.10 (läpiajoa esim. Tepontielle Paavonkarin kautta Rytikariin, jossa pankki, kauppa, apteekki ja muita liikkeitä sekä neuvola ja venesatama), 2.1.15, 2.2.1, 2.2.2 ja 2.2.3 vastaisesti.

Yhdistys kiinnittää lausunnossaan huomiota Viestintäviraston valtakunnallisten ohjeiden kohtaan 2.1.2, jonka mukaan laatikon sijaintia ei tule postin saajan kannalta huonontaa, ellei alueella toteuteta Viestintäviraston hyväksymään jakelusuunnitelmaan perustuvaa jakelutavan muutosta. Yhdistyksen tietojen mukaan kyseessä olevaa suunnitelmaa ei ole vielä hyväksytty Viestintävirastossa.

Lausunnon mukaan Posti ei ole jakelusuunnitelmassaan ottanut huomioon postipalvelulain 1 §:ää, jonka mukaan lain tarkoituksena on turvata hyvälaatuisten postipalveluiden ja erityisesti yleispalvelun saatavuus tasapuolisin ehdoin koko maassa.

Yhdistys kiinnitti huomiota siihen, ettei Posti ole selvityksessään kiistänyt yhdistyksen näkemystä siitä, ettei nykyisen jakelutavan jatkaminen ole Postin kannalta kohtuutonta, mutta on sitä postin saajien näkökulmasta. Lisäksi on huomioitava, että Posti perii täyden postimaksun kirje- ja muiden postilähetysten toimittamisesta perille, muttei jakelusuunnitelman mukaan jakaisikaan lähetyksiä omakotitaloissa asuvien postiosoitteisiin. Yhdistyksen mukaan oli katsottava toteennäytetyksi, että posti toteuttaa ryhmittelyn vain periaatteen vuoksi.

Lausuntonsa loppuksi yhdistys viittasi vielä Postin 17.10.2007 päivättyyn tiedotteeseen, jossa sanotaan Postin sopineen laatikkoryhmien sijoittamisesta kotikunnan kanssa. Yhdistyksen mukaan Kemin kaupungin rakennusvalvontaviranomainen tai muutkaan kaupungin tahot eivät olleet tietoisia tällaisesta sopimuksesta.

5.5 Ratkaisunhakijan lausunto

Viestintävirasto varasi ratkaisunhakijalle tilaisuuden lausua käsityksensä Postin antamasta selvityksestä. Ratkaisunhakija ei toimittanut asiassa lausuntoa.

5.6 Lisäselvityspyyntö Itella Oyj:lle

Viestintävirasto pyysi vielä 5.12.2007 Itella Oyj:ltä lisäselvitystä jakelusuunnitelmasta. Itella oyj:tä pyydettiin erityisesti seuraavista seikoista:

1. Itella Oyj:tä pyydettiin selvittämään, millä perusteella se katsoo Hepolantien ja Ruonantien, joilla on jakelusuunnitelman tietojen mukaan vähäistä linja-autoliikennettä, kuitenkin sopivan laatikoiden sijoittamiseen yleisille alueille. Erityisesti pyydettiin selvitystä siitä, miten Itella katsoo ryhmittelyn täyttävän postipalvelulain yleisille alueille sijoittamista koskevan 22 §:n 1 momentin vaatimuksen, jonka mukaan keräilyssä ja jakelussa tarvittavista laitteista ja vähäisistä rakennelmista tai niiden käytöstä ei saa aiheutua tarpeetonta vaaraa liikenteelle eikä olennaista haittaa yleisen alueen muulle käytölle. Asiaan vaikuttavia seikkoja voivat olla esimerkiksi jalkakäytävät, merkittyjen piennaralueiden leveys ja alueen liikennemäärä. Selvityspyynnössä viitattiin Viestintäviraston ratkaisuun, jonka mukaan postilaatikoiden ryhmittelyjä kaupungin yleiselle alueelle ei voida tehdä tiellä, jolla on merkittävää läpiajoliikennettä (mm. kaupungin bussilinja), mutta ei lainkaan jalkakäytäviä ja merkittyä piennaraluetta.

2. Itella Oyj:tä pyydettiin selvittämään, mihin perustuu jakelusuunnitelman alue- ja ajoväyläkohtaisissa perusteluissa esitetty analyysi alueen liikennemääristä.

3. Itella Oyj:tä pyydettiin esittämään perustelut sille, miten alueet, joilla laatikkoryhmät on suunniteltu sijoitettavaksi siten, että postin noutaminen edellyttää ajoväylän ylittämistä, täyttävät Viestintäviraston ohjeiden kohdan 2.2.2 edellytykset (ajoväylällä ei ole lainkaan

läpiajoliikennettä tai liikenne on muutoin määriteltävissä hyvin vähäiseksi).

4. Itella Oyj:tä pyydettiin esittämään käsityksensä Hepolan Pinaloyhdistyksen lausunnossa esiin tuotuun, Tepontien läpiajoliikennettä koskevaan näkemykseen.

5.7 Itella Oyj:n selvitys

Itella Oyj antoi lisäselvityksen 24.1.2008.

Itella selvitti postilaatikoiden sijoittamista Ruonantiellä, Hepolantiellä ja Kaartotiellä, joilla jakelusuunnitelman mukaan on myös linja-autoliikennettä. Selvityksen mukaan Ruonantien varrella ei ole lainkaan postilaatikoita, vaikka väylä olikin mainittu alueen jakelusuunnitelmassa. Tämä käy Itellan mukaan ilmi myös jakelusuunnitelman liitteenä olevasta osoitekohtaisesta luettelosta. Selvityksen mukaan linja-autoreitillä on vain Hepolantien varrella olevat postilaatikot. Selvityksen mukaan postilaatikot voidaan Hepolantiellä sijoittaa turvalliseen paikkaan leveälle piennaralueelle. Laatikoita ei Hepolantiellä jouduta sijoittamaan tien reunaan. Alue poikkeaa siten Viestintäviraston aikaisempaa ratkaisua koskevasta alueesta, jossa laatikot olisi pitänyt sijoittaa välittömästi tien reunaan. Selvityksen liitteenä toimitettiin neljä valokuvaa Hepolantien ja Kaartotien piennaralueesta.

Itella täsmensi jakelusuunnitelmaa myös niiden teiden osalta, joilla postilaatikkoryhmät on suunniteltu sijoitettavaksi vain tien toiselle puolelle. Selvityksessä todetaan, että joillakin teillä tai tieosuuksilla laatikot tai laatikkoryhmät ovat jo luonnostaan vain tien toisella puolella, jos kaikki rakennukset tai valtaosa rakennuksista sijaitsevat tällä puolella tietä. Esimerkiksi Satamalehdontiellä ja Letontiellä kaikki rakennukset ovat tien parillisten talonumeroiden puolella. Mäntykujalla, Kuusikujalla, Koivukujalla, Haapakujalla, Tuomitiellä ja Pihlajatiellä valtaosa rakennuksista on tien parillisten talonumeroiden puolella. Töyryntiellä rakennukset ovat yhä lukuun ottamatta tien parittomien talonumeroiden puolella. Töyryntie 20 postilaatikko on tien omalla puolella. Sulkatien neljästä rakennuksesta kolmen postilaatikko on suunniteltu sijoitettavaksi tontin puolelle tietä. Näissä tapauksissa postilaatikot tai laatikkoryhmät eivät siis sijaitse tien vastakkaisella puolella. Lisäksi alueella on teitä, joiden alku- tai loppupäässä sijoittelua ei tehdä tien vastakkaiselle puolelle.

Liikennemäärien osalta Itellan selvityksessä todetaan, että jakelusuunnitelman alue- ja väyläkohtaisissa perusteluissa oleva analyysi alueen liikennemääristä perustuu Itellan henkilökunnan katu- ja talouskohtaiseen katselmointiin. Kaupungin edustajien ilmoituksen mukaan heidän ei ole tarpeellista osallistua kaiken kattavaan katukatselmointiin, mutta he ilmoittivat olevansa käytettävissä siellä, missä ongelmia syntyy.

Itella korostaa selvityksessään, että postipalvelulaki ja Viestintäviraston ohjeet eivät edellytä liikennemäärien laskentaa. Postin kokemusten mukaan postipalvelulain edellytys "ei saa aiheutua tarpeetonta vaaraa liikenteelle eikä olennaista haittaa yleisen alueen muulle käytölle" on havainnoitavissa riittävän luotettavasti myös liikennemäärien osalta katu kadulta läpikäytävissä katselmuksissa. Samoin Viestintäviraston ohjeiden

2.2.3 kohdan edellytys "tai liikenne on muuten määriteltävissä hyvin vähäiseksi" voidaan todeta katselmuksissa samassa yhteydessä kun selvitetään postilaatikoiden ja laatikkoryhmien sijoittamismahdollisuudet yleiselle alueelle tai vain väylien toiselle puolelle.

Postin katukatselmuksien tulokset on selvityksen mukaan toimitettu kaupungin edustajille alustavan postilaatikoiden sijoittelusuunnitelman muodossa. Kaupungin edustajilla ei ole ollut huomautettavaa postilaatikkojen ja laatikkoryhmien sijoituspaikoista.

Alustava jakelusuunnitelma on esitelty myös Hepolan asuinalueen omakotiyhdistyksen edustajille tilaisuudessa 7.5.2007, jossa paikalla ollut kaupungin katupäällikkö on ilmoittanut, ettei hänellä ole huomautettavaa alustavasta postilaatikoiden sijoittelusuunnitelmasta. Selvityksen mukaan alustavaa jakelusuunnitelmaa on muutettu postin saajien kanssa käytyjen keskusteluiden johdosta, joidenkin yksittäisten tarkistusten lisäksi, yleisimmin siten, että joillakin teillä tai tieosuuksilla on luovuttu laatikoiden sijoittelusta tien vastakkaiselle puolelle.

Selvityksen liitteenä toimitettiin raportti, jossa Postin edustajat ovat Viestintäviraston lisäselvityspyynnön johdosta tilastoineet Hepolan alueen liikennemäärät ajalla 4.1. - 10.1.2008. Raporttiin on kirjattu kaikki postinjakelun suorittamisaikaan kello 10.30 - 13.30 havaitut liikkuvat autot. Selvityksen mukaan raportti vahvistaa Postilla jo jakelusuunnitelman tekovaiheessa olleen käsityksen Hepolasta pääväylistä erillään olevana erittäin hiljaisena ja vähäliikenteisenä asuinalueena. Raportin automäärillä ei postilaatikoiden ja laatikkoryhmien sijoittelusta voi aiheutua edes Hepolan asuinalueen pääväylillä tarpeetonta vaaraa liikenteelle eikä mitään muutakaan haittaa. Muut tiet ovat laajemminkin liikenteeltään hyvin vähäisiä, kuin missä määrin Posti on lopulta suunnitellut postilaatikoita tai laatikkoryhmiä sijoitettaviksi vain kadun toiselle puolelle. Raportin automäärien vähäisyyttä vahvistaa Postin edustajien katukierros alueella 3.1.2008 kello 11 - 12, jolloin he havaitsivat vain yhden liikkeellä olevan auton. Samoin liitteenä olevien valokuvien kuvauspäivänä 22.1.2008 Postin tuotantosunnittelija havaitsi vain yhden liikkuvan auton liikkuessaan muutamalla alueen tiellä. Liikenteen vähäisyyttä kuvaa myös se, että alueella ei ole merkittäviä suojateitä eikä jalkakäytäviä. Koko Hepolan alueella on 40 km/h aluerajoitus.

Läpiajoliikenteestä Teponttiellä Itellan selvityksessä todetaan, että läpiajoliikenne Hepolasta Tepontien, Satamalehdontien ja Kaartotien kautta valtaväylän yli Rytikariin on vain teoriassa mahdollista. Itella toimitti tältä osin selvityksen liitteeksi kartan, josta selvityksen mukaan voi päätellä, että se ei ole valtaosalle Hepolan asukkaita lyhin, käyttökelpoisin eikä todellisin reitti. Tie on myös huonokuntoinen.

5.8 Muut selvitykset

Viestintävirasto on pyytänyt Kemin kaupungilta 1.3.2006 päivätyn Hepolan alueen työkartan, josta käy ilmi alueen katujen aurasluokitus. Työkartan mukaan alueella Hepolantie ja Ruonantie kuuluvat luokkaan 2, muut alueen ajoväylät luokkaan 3. Kemin kaupungin internet-sivujen mukaan kadut luokitellaan I, II ja III-ryhmiin, joiden mukaan ne kunnossapidetään. I-luokkaan kuuluvat pääväylät (24 km), II-luokkaan kokoojakadut (30 km) ja III-luokkaan asuntoaluekadut (117 km).

Hepolan alueella Hepolantie ja Ruonantie kuuluvat ryhmään II, kaikki muut tiet ryhmään III.

Kaupungilta saadun tiedon mukaan Hepolan alueen katuluokitus ei perustu liikennemäärätutkimuksiin vaan katujen luonteisiin esimerkiksi kokoojakatuina. Kemin kaupungilta saadun tiedon mukaan Itella on ollut jakelusuunnitelmasta yhteydessä Kemin kaupungin tiemestariin, mutta asiasta ei ole pöytäkirjoja tai muita dokumentteja.

5.9 Muu kuuleminen

Hepolan Pientaloyhdistys ry:lle, ratkaisunhakijalle sekä Itella Oyj:lle varattiin mahdollisuus lausua päätösluonnoksen perusteluista lausuntopyynnöllä 19.1.2009. Hepolan Pientaloyhdistys ry ja ratkaisunhakija toimittavat lausuntonsa päätösluonnoksen johdosta. Itella Oyj sen sijaan ilmoitti, ettei yhtiöllä ollut päätösluonnoksen johdosta lausuttavaa.

Ratkaisunhakija totesi lausunnossaan, että luonnoksessa ei ole otettu huomioon liikennevaliokunnan mietinnön 13/2000 esitysasioita mm. kodassa 12 § mainintaa, jossa valiokunta edellyttää, että postin noutomatkat eivät muodostu nykyistä pitemmiksi vaan palvelutaso säilytetään vähintään nykyisellään.

Lisäksi ratkaisunhakija viittaa valiokunnan lausumaan siitä, että valiokunta ei pidä asianmukaisena sitä, että Posti ensin huonontaa palvelutasoaan olennaisesti siirtämällä postilaatikat kauemmaksi ja perii sitten maksun palvelutason palauttamisesta ennalleen. Ratkaisunhakijan mukaan tämä kohdistuu vain omakotipostinsaajiin ja on siten todella syrjivää asumismuodon mukaan. Hän vaatii kaiken postin toimitettavaksi osoitteeseensa.

Hepolan Pientaloyhdistys ry toisti lausunnossaan väitteensä, jonka mukaan Viestintäviraston olisi tullut heti hylätä jakelusuunnitelma pelkästään sillä perusteella, että se sanamuotonsa mukaan koskee postin viisipäiväistä "perusjakelua", eikä postipalvelulaista löydy määritelmää "perusjakelu". Tämä merkitsee yhdistyksen mielestä sitä, että jakelusuunnitelma itsessään on postipalvelulakiin perustumaton. Yhdistys paheksuu edelleen myös Itellan yritystä sisällyttää jakelusuunnitelmaan muuta kuin kirjepostin jakelua kuten ns. sopimuspostin.

Yhdistys toistaa lausunnossaan kaikki Itellan menettelytavoista aiemmin esittämänsä kritiikin. Yhdistys myös kyseenalaistaa Itellan 25.1.2008 kirjatun lisäselvityksen laillisen vaikutuksen sillä perusteella, että se on saapunut Viestintävirastoon viraston asettaman määräajan 18.1.2008 jälkeen.

Yhdistys toteaa Itellan selvityksessä esiintuotujen liikennemääräselvitysten osalta, että ne ovat ajoittuneet päivittäin ajalle 10.30 -13.30. Yhdistyksen mukaan Hepolan alueen liikennemäärä lisääntyy päivittäin voimakkaasti kello 16 -17.30 välillä, kun työssä käyvät palaavat koteihinsa.

Yhdistys epäilee Itellan selvityksessä esitettyjen läpiajoliikennettä koskevien tietojen paikkansapitävyyttä. Yhdistys myös ennakoii

tulevaisuudessa mahdollisesti toteutettavan ydinvoimahankkeen lisäävän alueen liikennettä huomattavasti.

Yhdistyksen mielestä Viestintäviraston päätösluonnoksessa ei ole lainkaan otettu huomioon postipalvelulain tärkeintä kohtaa eli 1 §:ää, jossa säädetään lain tarkoituksesta. Edelleen yhdistyksen mielestä ratkaisuluonnoksessa on jätetty huomiotta postipalvelulain 2 § 2 momentin 1 kohta, jonka mukaan laki ei koske sanoma- ja aikakauslehtien jakelua. Yhdistyksen mielestä Itella ei olisi saanut postipalvelulain 14 §:ään vedoten keskeyttää kaiken postin jakelua eli lain soveltamisalaan kuulumattomien lehtien jakelua.

Yhdistys on täydentänyt lausuntoaan sähköpostiviestillä 12.2.2009. Viestissään yhdistys on sitä mieltä, että Itella ei olisi saanut postipalvelulain 14 §:ään vedoten keskeyttää jakelua lainkaan, koska ko. lainsäädännös koskee postipalvelulain alaista toimintaa. Kuten edellä jo on todettu, "perusjakelu" ei yhdistyksen mielestä kuulu postipalvelulain soveltamisalaan.

6. Viestintäviraston ratkaisu

Viestintävirasto hylkää perusteettomina ratkaisunhakijoiden Hepolan Pientaloyhdistys ry:n ja ratkaisunhakija n vaatimukset Hepolan aluetta koskevan Itellan jakelusuunnitelman hylkäämisestä.

Viestintävirasto hylkää lakiin perustumattomana Hepolan Pientaloyhdistys ry:n vaatimuksen, jonka mukaan Itella Oyj ei saa postin jakelua koskevan erimielisyyden viranomaiskäsittelyn aikana keskeyttää postinjakelua eli säilyttää ratkaisunhakijoiden postilähettyksiä noudettavina postitoimipaikassa.

Viestintävirasto jättää Hepolan Pientaloyhdistys ry:n valituksen sanoma- ja aikakauslehtien jakelua koskevien vaatimusten osalta toimivaltaansa kuulumattomana tutkimatta.

7. Ratkaisun perustelut

7.1 Laatikkoryhmittelyjen lainmukaisuus

Postipalvelulain mukaan kirjelähettykset tulee jakaa pientaloihin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta olevaan laitteeseen tai rakennelmaan. Kerrostaloihin kirjelähettykset tulee jakaa rakennukseen asiakaskohtaisena jakeluna. Postipalvelulaki asettaa siten erilaiset edellytyksen postin jakelulle pientaloihin ja kerrostaloihin. Postipalvelulainsäädäntö ei edellytä postin jakelua pientaloihin osoitteeseen tai portin pieleen, vaan lähettykset on jaettava kohtuullisen matkan päähän.

Viestintävirasto on antamassaan postinjakeluohjeessa tulkinut, että taajama-alueella kohtuulliseksi matkaksi on katsottava enintään n. 50 metrin matka. Viestintävirasto toteaa, että lausunnossa, johon Palosaari vetoaa, liikennevaliokunta on viitannut Viestintäviraston mainittuun tulkintaan ja siihen liittyen todennut edellyttävänsä, että postin

noutomatkat eivät muodostu nykyistä pidemmiksi (LiVM 13/2000 vp s.11).

Postipalvelulaissa ei aseteta yleistä estettä postilaatikoiden ryhmittelylle pientaloalueella. Päinvastoin laatikkoryhmittelyä voidaan perustellusti pitää lainsäätäjän hyväksymänä postiverkon tehostamiskeinona. Lainsäätäjähän nimenomaisesti sallii postilaatikoiden sijoittamisen postin saajan kiinteistön ulkopuolelle (postipalvelulain 12 §, 22 § ja 23 §).

Lainsäätäjä on lisäksi jättänyt postipalvelujen tarjoajan eli Itella Oyj:n harkintaan, onko laatikkoryhmittelyjen toteuttaminen toiminnan tehokkuuden tai muun syyn vuoksi perusteltua. Postiyhtiön asiantuntemuksen varaan on jätetty ratkaistavaksi, saavutetaanko ryhmittelyllä ylipäättään mitään tehokkuusetuja. Laissa ei toisin sanoen säädetä, millä edellytyksillä ryhmittelyjä voidaan toteuttaa sen paremmin kuin siitäkään, mitä päämääriä laatikkoryhmittelyillä pitäisi saavuttaa tai minkä mittaluokan tehokkuusedut olisivat laatikkoryhmittelyjen toteuttamisen edellytyksenä.

Viestintävirasto katsoo, että postiverkon tehostaminen laatikkoryhmittelyjen avulla on perusteltua postipalvelulain 1 §:ssä säädetyn lain tarkoituksen eli yleispalvelujen tasapuolisen saatavuuden turvaamiseksi. Itella Oyj:lle toimiluvassa asetettu yleispalveluvelvoite edellyttää viisipäiväistä jakelua kaikkialle Suomessa. Viestintävirasto katsoo, että Itella Oyj ei toimi postipalvelulain vastaisesti pyrkiessään postiverkon tehostamisella turvaamaan yleispalveluvelvoitteen toteuttamisen niin kaupungeissa kuin syrjäseuduilla myös tulevaisuudessa, jolloin kirjepostin volyymit saattavat esim. sähköisten palvelujen lisääntymisen johdosta merkittävästikin laskea.

Postipalvelulaki mahdollistaa postilaatikoiden sijoittamisen kunnan tai kaupungin yleiselle alueelle, milloin sijoittamista ei voida muulla tavoin järjestää postiyhtiön ja postin saajan kannalta kohtuullisella tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Keräilyssä ja jakelussa tarvittavista laitteista ja vähäisistä rakennelmista tai niiden käytöstä ei saa aiheutua tarpeetonta vaaraa liikenteelle eikä olennaista haittaa yleisen alueen muulle käytölle.

Hepolan alueen jakelusuunnitelman perustelujen mukaan laatikkoryhmittelyn syynä on jakelutavan muutos. Postia ryhdytään Hepolan alueella jakamaan autosta käsin. Postilaatikoiden sijoittelulla ja ryhmittelyllä pyritään saamaan postin jakelua sujuvammaksi ja hallitsemaan jakelun kustannuksia. Viestintävirasto katsoo, että postilaatikoiden ryhmittelyä on jakelusuunnitelmassa riittävästi perusteltu.

7.2 Liikenneturvallisuuden huomioiminen

Viestintäviraston ratkaisukäytännössä postipalvelulain 22 §:n säännöstä on tulkittu muun muassa siten, ettei jakelusuunnitelman mukainen postilaatikoiden ryhmittely kaupungin yleiselle alueelle ole mahdollista tiellä, jolla on merkittävää läpiajoliikennettä (mm. kaupungin bussilinja), mutta ei lainkaan jalkakäytäviä ja merkittyä piennaraluetta. Postilaatikoiden tai laatikkoryhmien sijoittamisen kapealle ja merkitsemättömälle kaupungin piennaralueelle on tällaisessa tilanteessa katsottu aiheuttavan postipalvelulain 22 §:n tarkoittamaa tarpeetonta vaaraa liikenteelle ja olennaista haittaa postin jakelulle.

Jos postilaatikoita ryhmitellään siten, että postin saajat joutuvat ylittämään ajoväylän postia hakiessaan, katsoo Viestintävirasto liikenneturvallisuusvaatimuksen merkitsevän, että järjestely on mahdollinen vain Viestintäviraston ohjeissa mainituin edellytyksin. Viestintäviraston ohjeiden mukaan postilaatikot on pääsääntöisesti sijoitettava siten, ettei postin saaja joudu postilähetystä noutaessaan ylittämään ajoväylää. Milloin ajoväylällä ei ole lainkaan läpiajoliikennettä tai liikenne on muuten määriteltävissä hyvin vähäiseksi, voidaan väylän varrella myös vastakkaisten tonttien postilaatikot ryhmitellä yhtenäiseksi laatikkoryhmäksi.

Saatujen selvitysten perusteella Hepolan alue koostuu pääosin pienistä asuinkaduista, joiden liikennemäärät ovat pieniä. Hepolan alueen jakelusuunnitelman ja kaupungin katuluokituksen mukaan Hepolan alueella läpiajoliikennettä ja vähäistä linja-autoliikennettä on ainoastaan Hepolantiellä ja Ruonantiellä, joista Ruonantien varteen postilaatikoita ei sijoiteta lainkaan. Hepolantielle postilaatikoita sijoitetaan suunnitelman mukaisesti kummallekin puolelle tietä, yleiselle alueelle. Hepolantiellä ei ole katukäytäviä, mutta saadun selvityksen mukaan tien reunassa on leveä piennar, johon postilaatikot on mahdollista sijoittaa turvallisesti. Myös Hepolantien liikennemäärä on saatujen selvitysten mukaan vähäinen.

Viestintäviraston näkemyksen mukaan jakelusuunnitelman lainmukaisuusharkintaan liittyvässä liikenteen vilkkausarviossa ei ratkaisevaa merkitystä voida antaa sille, nouseeko asuinalueen liikennemäärä hetkellisesti kotiin palaavien työmatka-autoilijoiden vuoksi. Harkintaa ei Viestintäviraston näkemyksen mukaan voi perustaa myöskään mahdollisiin tulevaisuuden tapahtumiin, jotka toteutuessaan saattaisivat johtaa liikenteen lisääntymiseen. Harkinta on sen sijaan suoritettava nykytilanteen ja niiden olosuhteiden perusteella, jotka alueella keskimäärin vallitsevat.

Viestintävirasto katsoo saatujen selvitysten perusteella, ettei Hepolan alueen jakelusuunnitelman toteuttamiselle ole postipalvelulaista ilmenevää estettä. Postilaatikot voidaan sijoittaa Hepolantien varrelle yleiselle alueelle edellyttäen, että laatikot sijoitetaan suunnitelman mukaisesti tien molemmille puolille. Linja-autoliikenteen ja muun läpikulkuliikenteen vähäisyydestä huolimatta Viestintävirasto katsoo postin saajien turvallisuuden edellyttävän, ettei postin saaja postia noutaessaan joudu ylittämään ajoväylää.

Viestintävirasto korostaa vielä, että viraston ratkaisu koskee *jakelusuunnitelman* lainmukaisuutta. Viestintävirastolla ei ole toimivaltaa ratkaista esim. liikenneturvallisuuskysymystä yksittäisen postilaatikon sijoittamisen kannalta.

7.3 Talvikunnossapidosta

Talvikunnossapidosta Hepolan alueen yleisillä alueilla vastaa Kemin kaupunki. Kemin kaupunkia on informoitu jakelusuunnitelmasta. Kemin kaupunki ei ole esittänyt huomautettavaa jakelusuunnitelmasta talvikunnossapidon kannalta. Alueellista jakelusuunnitelmaa koskevassa, postipalvelulain nojalla annettavassa päätöksessä ei ole mahdollista ottaa kantaa kysymykseen vastuusta ajoväylien talvikunnossapidon yhteydessä

mahdollisesti rikkoutuvien postilaatikoiden osalta. Korvausvastuuta koskevat asiat on yleisesti suljettu Viestintäviraston ratkaisuvallan ulkopuolelle (postipalvelulain 37 §:n 2 mom.) Viestintävirasto on kuitenkin antamissaan postinjakelua koskeissa ohjeissa ja suosituksissa suositellut, että yleiselle alueelle sijoitetun, normaalin kunnossapidon yhteydessä rikkoutuneen laatikon tai laatikkoryhmän korvaamisesta vastaa postiyritys.

7.4 Jakelusuunnitelman hyväksymisestä

Postipalvelulaki edellyttää, että postiyrittäjän on tehtävä suunnitelma jakelun alueellisesta järjestämisestä. Viestintävirastolla ei ole postipalvelulain perusteella toimivaltaa hyväksyä tai hylätä alueellista jakelusuunnitelmaa ennen sen toteuttamista. Viestintävirasto ottaa tarvittaessa kantaa alueellisen jakelusuunnitelman lain mukaisuuteen käsitellessään suunnitelmaa koskevaa ratkaisupyyntöä.

Postipalvelulaki ei sisällä mitään säännöksiä alueellisen jakelusuunnitelman tietosisällöstä tai suunnitelmasta tiedottamisesta. Viestintävirasto ei siten voi ottaa postipalvelulain nojalla kantaa jakelusuunnitelmaa koskevien tiedotteiden sisältöön.

7.5 Perusjakelusta

Viestintävirasto toteaa, että Itella käyttää termiä perusjakelu postipalvelulain 4 §:ssä ja 12 §:ssä säädetystä jakelusta eli yleispalveluun kuuluvasta jakelusta. Perusjakelu toisin sanoen tarkoittaa muuta kuin esimerkiksi sanomalehtien varhaisjakelua tai sopimusjakelua, josta postiyritys ja asiakas voivat postipalvelulain 14 §:n mukaan kohtuullista maksua vastaan erikseen sopia. Viestintävirasto toteaa, että postipalvelulain 14 §:n säännös, joka velvoittaa postiyrittäjän tekemään suunnitelman "jakelun yksityiskohtaisesta järjestämisestä" tarkoittaa juuri sitä, että jakelusuunnitelma on tehtävä yleispalveluun kuuluvasta jakelusta eli perusjakelusta. Perusjakelu -termin käyttö ei millään tavalla vaikuta jakelusuunnitelman arviointiin postipalvelulain kannalta.

7.6 Postinjakelun keskeytyksestä

Postinjakelun keskeytyksestä säädetään postipalvelulain 14 §:n 3 momentissa. Sen mukaan, jos postin saaja ja postiyritys eivät ole päässeet keskenään sopimukseen postin vastaanoton järjestelyistä eikä asiassa ole annettu lainvoimaista ratkaisua, postiyrittäjällä on oikeus säilyttää kysymyksessä olevalle postinsaajalle tulevat kirjelmähetketykset noudettavina postin saajan osoitteen mukaan määräytyvässä toimipaikassa.

Laissa ei ole säännöksiä, jotka rajoittaisivat postiyrittäjän oikeutta säännökseen vedoten keskeyttää postin saajan postin jakelun. Lisäksi edellisessä kappaleessa perusjakelusta lausuttuun viitaten Viestintävirasto toteaa, että Hepolan Pientaloyhdistys ry:n väite siitä, että perusjakelu ei kuulu postipalvelulain soveltamisalaan, ei perustu lakiin. Näin ollen yhdistyksen väite, että Itella Oyj ei olisi saanut postipalvelulain 14 §:n mukaisesti keskeyttää jakelua, koska perusjakelu ei kuulu lain soveltamisalaan, on lakiin perustumaton.

7.7 Sanoma- ja aikakauslehtien jakelu

Postipalvelulaki ei koske sanoma- ja aikakauslehtien jakelua. Viestintävirasto ei siten ole toimivaltainen käsittelemään alueellista jakelusuunnitelmaa koskevaa ratkaisupyyntöä sanoma- tai aikakauslehtien jakelua koskevilta osin.

7.8 Lopuksi

Viestintävirasto toteaa vielä, että viranomaisen on ratkaisua tehdessään otettava huomioon kaikki sillä olevat tai sille toimitetut asiaan kuuluvat selvitykset. Jos asianosainen ei toimita pyydettyä selvitystä asetetussa määräajassa, sillä on merkitystä vain siinä tapauksessa, että viranomainen ehtii antaa ratkaisunsa ennen kuin myöhästynyt selvitys toimitetaan.

Tässä tapauksessa Itella Oyj lisäselvitys myöhästyi asetetusta määräajasta mutta saapui virastoon ennen ratkaisun antamista. Tämän vuoksi Viestintävirasto on lain mukaan velvollinen ottamaan selvityksen huomioon.

Lopuksi Viestintävirasto korostaa, että se ei tässä ratkaisussaan ota kantaa yksittäisen postilaatikon sijoituspaikkaan. Yksittäistä postilaatikkoa koskevan erimielisyyden ratkaisee postipalvelulain 23 §:n nojalla kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

8. Lainkohdat, joihin päätös perustuu

Postipalvelulain (313/2001)1, 2, 12, 14, 22, 23, 30, 33, 37 §, hallintolain (586/1996) 25 §.

9. Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi postipalvelulain 38 §:n mukaisesti hakea muutosta Rovaniemen hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Lain 6 §:n mukaan päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, etuun tai velvollisuuteen se välittömästi vaikuttaa. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Apulaisjohtaja

Merja Saari

Lakimies

Sirpa Sillstén